

Sygn. akt I CSK 482/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło

w sprawie z powództwa P.K.
przeciwko R.L. i S. P. - Prokuraturze Rejonowej w Stalowej Woli
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z dnia 13 lutego 2020 r., sygn. akt I ACa 205/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda P.K. kosztami postępowania wywołanego skargą kasacyjną;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie na rzecz adwokata K.R. kwotę 1800 (tysiąc osiemset) złotych powiększoną o podatek Vat tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 13 lutego 2020 r., I ACa 205/19, oddalił apelację P.K. od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z 24 stycznia

2019 r., I C 920/17, w którym to orzeczeniu Sąd I instancji oddalił powództwo P.K. przeciwko R.L. i Skarbowi Państwa - Prokuraturze Rejonowej w Stalowej Woli zastępowanej przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o ochronę dóbr osobistych i zapłatę.

Pismem z 21 lipca 2020 r. P.K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł skargę kasacyjną od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, zaskarżając to orzeczenie w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na jej oczywistym uzasadnieniu [art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.; dalej jako: „k.p.c.”)].

Pismem z 10 sierpnia 2020 r. Skarb Państwa - Prokuratura Rejonowa w Stalowej Woli zastępowana przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej, a w każdej sytuacji o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Prokuratorę Rejonową w Stalowej Woli, kosztów postępowania, w tym na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, według kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna nie wypełnia ustawowych przesłanek koniecznych dla przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne;
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów;
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi

swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

W niniejszej sprawie podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na jej oczywistym uzasadnieniu (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17).

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie przekonuje zarzut częściowej nieważności postępowania przed Sądem I instancji ze względu na pozbawienie powoda możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Należy wskazać, że skarga kasacyjna przysługuje wyłącznie od orzeczeń sądu drugiej instancji. Przesłanka nieważności postępowania powinna odwoływać się więc tylko, co do zasady, do postępowania przed tym sądem. Skarżący nie przytoczył natomiast argumentów pozwalających stwierdzić, że powód został pozbawiony możliwości obrony swych praw w toku postępowania apelacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2020 r., I CSK 390/19, postanowienie SN z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, orzeczenie Sądu Najwyższego z 17 września 1946 r., C III 719/45, OSN 1948, Nr 2, poz. 34). W ocenie Sądu Najwyższego, dokonane w niniejszej sprawie zawiadomienie P.K. o terminie rozprawy z 17 września 2018 r., z uwzględnieniem w jego treści formuły, w myśl której „stawiennictwo strony na rozprawie jest nieobowiązkowe” (k. 71 akt sądowych), w żaden sposób nie odbierało mu możliwości obrony swoich praw. Nic nie stało na przeszkodzie temu by powód - w sytuacji wystąpienia choroby - wystąpił o odroczenie terminu rozprawy. Na każdej ze stron postępowania cywilnego ciąży obowiązek dbania o

własne interesy, a na powodzie generalny ciężar udowodnienia zasadności swych żądań (art. 6 k.c.). Wynika z tego, że strona wszczynająca postępowanie powinna działać ze szczególną starannością. Jej brak (w tym wypadku brak wniosku o odroczenie rozprawy), nie może skutkować automatycznym uznaniem, że w sprawie zachodziła nieważność postępowania.

Nie skutkuje także uznaniem skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnioną twierdzenie powoda, że Sąd II instancji naruszył przepisy prawa materialnego przez dokonanie błędnej wykładni art. 211 Kodeksu karnego w zw. z art. 24 § 1 Kodeksu cywilnego, poprzez uznanie, że rodzic dysponujący pełnią władzy rodzicielskiej może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej na gruncie art. 211 k.k. w związku z uprowadzeniem lub zatrzymaniem dziecka, wobec którego posiada ww. władzę.

Sąd Najwyższy przychylił się w tym miejscu do poglądu wyrażonego w tej sprawie przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, że rozważania dotyczące popełnienia przestępstwa z art. 211 k.k. nie są na tyle jednoznaczne, aby wszczęcie postępowania karnego stanowiło rażące naruszenie prawa. W orzecznictwie wskazuje się zresztą trafnie, że czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie mają charakteru działań niezgodnych z prawem w rozumieniu art. 24 k.c. i jako takie nie mogą naruszać dóbr osób fizycznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 czerwca 2016 r., I ACa 1774/15).

Pożądanego skutku nie mogą także odnieść dalsze twierdzenia strony skarżącej kasacyjnie, w myśl których Sąd II instancji przeprowadził postępowanie wadliwie, tj. nie rozpoznał zarzutów apelacji i sporządził wadliwe uzasadnienie wyroku. W ocenie Sądu Najwyższego, całość postępowania została przeprowadzona w sposób prawidłowy, a ostateczne rozstrzygnięcie jest zgodne z prawem. Przedstawione w tym zakresie zarzuty nie wykazują naruszenia prawa materialnego i procesowego, a tym bardziej kwalifikowanej wadliwości, której wykazanie mogłoby skutkować przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania, jako oczywiście uzasadnionej.

Z tych względów w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzeczono, jak w treści postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O

kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., uwzględniając specyficzną sytuację powoda oraz należało przyznać wynagrodzenie pełnomocnikowi powoda za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu.

as]

ke